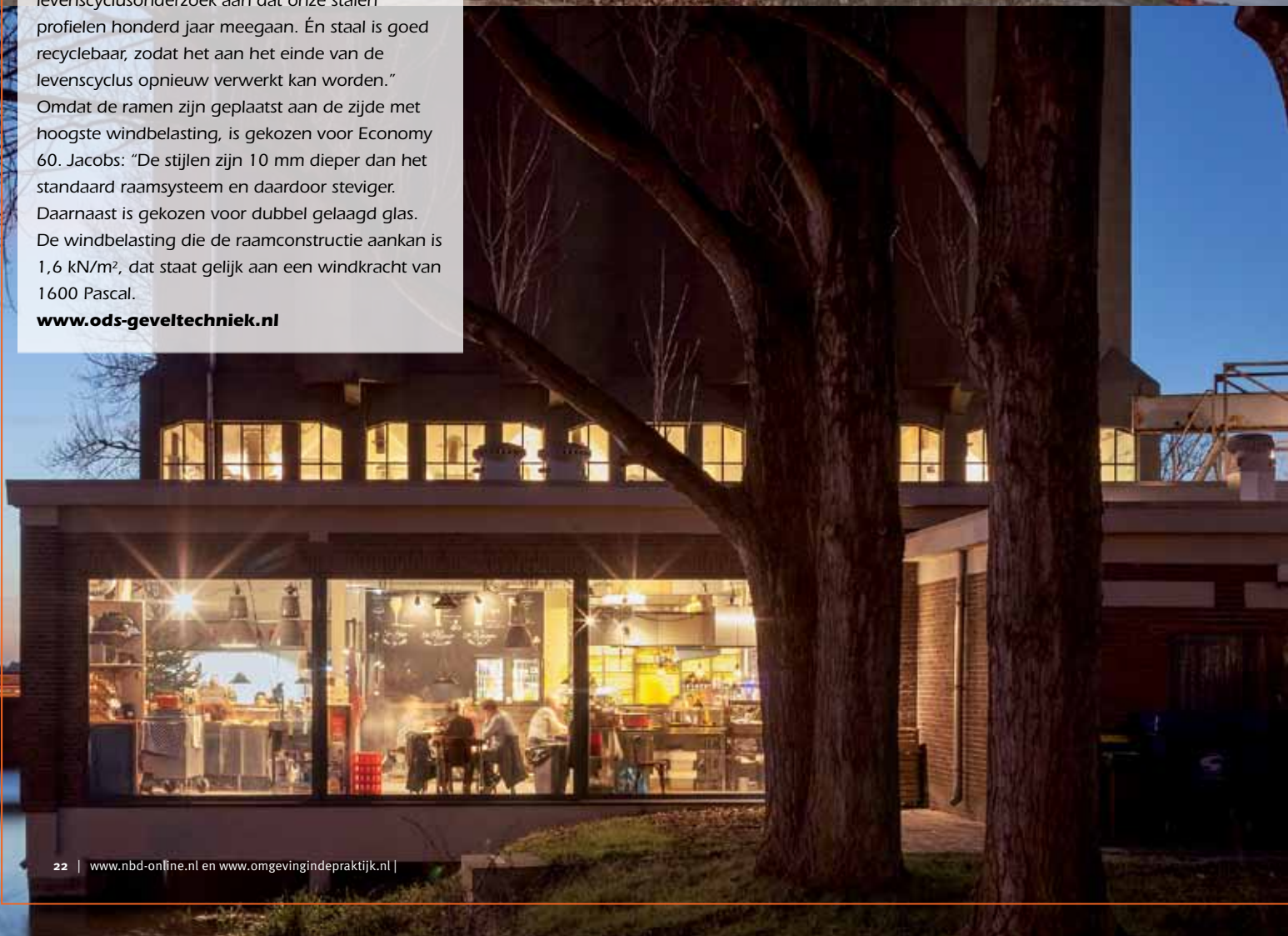

Moderne industriële uitstraling

De grote raampartijen openen de Zwarte Silo en verbinden Fooddock met het omliggende haventerrein. "Bovendien geven de stalen kozijn het industriële erfgoed er een moderne industriële uitstraling bij", vertelt Ron Jacobs van ODS Jansen. "Die authentieke uitstraling was zowel voor BOEi als de architecten van belang. Zij willen dat er recht wordt gedaan aan de historie, maar ook dat het pand levensloopbestendig is en voor meerdere doeleinden geschikt." De stalen raamprofielen uit de Economy serie en de lichtstraten Jansen Viss zorgen voor daglichttoetreding in het pand, ademen een rustieke sfeer uit én voldoen tevens aan de hedendaagse eisen. Jacobs: "Aan zowel het raamsysteem als het vliesgevelsysteem is Dubokeur toegekend. Daarnaast toont onafhankelijk levenscyclusonderzoek aan dat onze stalen profielen honderd jaar meegaan. Én staal is goed recyclebaar, zodat het aan het einde van de levenscyclus opnieuw verwerkt kan worden." Omdat de ramen zijn geplaatst aan de zijde met hoogste windbelasting, is gekozen voor Economy 60. Jacobs: "De stijlen zijn 10 mm dieper dan het standaard raamsysteem en daardoor steviger. Daarnaast is gekozen voor dubbel gelaagd glas. De windbelasting die de raamconstructie aankan is 1,6 kN/m², dat staat gelijk aan een windkracht van 1600 Pascal.

www.ods-geveltechniek.nl

Een industrieel juweel

Erg vrolijk zag het havenkwartier in Deventer er tien jaar geleden niet uit. Weliswaar was de wijk aan de overzijde helemaal gerenoveerd, maar de (deels verlaten) industriële panden vormden nog steeds een trieste aanblik. Hoe anders is dat nu! Het havenkwartier is trendy. Kleine bedrijven hebben zich gevestigd in de oude panden en de restaurants en bars worden druk bezocht. De Zwarte Silo is een van de gebouwen die een nieuwe bestemming kreeg. De oude graansilo biedt onderdak aan een foodcourt waar fijnproevers het voor het zeggen hebben. Wenink Holtkamp Architecten is vanaf 2012 bij de ontwikkeling betrokken.

Tekst Katja van Roosmalen

Beeld Tim van de Velde

De Zwarte Silo is een kenmerkend gebouw in Deventer. Wie met de auto naar het centrum van de stad rijdt, ziet het donkere pand direct liggen naast de sluizen en het gemaal. De silo stamt uit 1923 en werd ontworpen door Maarten van Harte. De signatuur van deze Deventer architect is overal in de Hanzestad terug te vinden. Hij tekende onder andere voor de Tropische Landbouwschool en ontwierp het Jugendstillpand van restaurant Safak in de binnenstad. Van zijn industriële gebouwen staan er nog twee overeind: de Aupingfabriek en de Zwarte Silo.

De Zwarte Silo is met name door zijn locatie bijzonder. 'Bergweide is het eerste "geplande" industriegebied buiten de stadsgrenzen. De Zwarte Silo vormt daarbij, als markant icoon, de inleiding van het ge-

bied en is het eerste gerealiseerd op het nieuwe industrieterrein', legt architect Ferdy Holtkamp uit. 'De laagbouw en het silodeel vormden na oplevering in 1923 een duidelijke eenheid omdat het metselwerk van de laagbouw overliep in de begane grond van het silodeel. Deze samenhang werd door de gevelbehandeling van het silodeel letterlijk doorbroken. Wij hebben getracht om middels een zorgvuldig op elkaar afgestemd kleurenpalet van de verschillende bouwdelen de samenhang tussen de laagbouw en het silodeel te herstellen.'

Daarnaast vertelt hij dat de toegepaste betonconstructie uniek is. 'De silo heeft vijftien grote achthoekige betonnen koren (trechtersvormige silo's om graan in op te slaan) en zestien kleine koren die de ruimten tussen de grote silo's opvullen.'

Bijzondere naam

Haar naam ontleent de Zwarte Silo eigenlijk aan een 'bouwfout'. Wenink: 'De betonconstructie was in slechte staat. Er waren vochtproblemen en daardoor werd het graan aangetast. Om deze problemen tegen te gaan, zijn de gevels ingesmeerd met teer dat ingestrooid was met fijn grind. Aan het feit dat de bitumen op de zuidgevel wegsmolten en het zwarte teer zichtbaar werd, dankt de silo zijn naam.' Deze problemen zijn nu echter niet meer te verwachten. 'De gevel is voorzien van KCG (kristal-cement-graniet). BOEi adviseerde ons dit te gebruiken nadat zij hier eerder goede ervaringen mee opdeden bij Radio Kootwijk.'

Rauw

Wenink Holtkamp raakte bij het project betrokken nadat zij als tweede uit de bus kwamen bij de EUROPAN-prijsvraag. Dit is een architectuurprijsvraag voor jonge bureaus. 'Het idee van de organisatie is dat je daarna ook betrokken blijft bij de verdere ontwikkeling van het gebouw of het gebied', zegt Jan-Peter Wenink. 'BOEi gunde ons de kans en we zijn nog steeds aan tafel, ondanks dat in het proces voorafgaand aan de transformatie veel partijen afvielen.' Een van de redenen is dat het moeilijk is om de financiën rond te krijgen van een horecalocatie. 'Er zijn meerdere gegadigden om die reden afgehaakt, voordat Fooddock in beeld kwam. Gelukkig was Fooddock een partij naar ons hart. Ook zij wilden het gebouw 'rauw' laten, zodat de historie zichtbaar is.' Een voorbeeld zijn de trechters die onderdeel van het plafond zijn. Maar de architecten kwamen ook een onverwacht juweeltje tegen in het sloopproces. 'Tijdens de werkzaamheden stuitte de bouwers op een glazen kantoorje dat verscholen ging achter dichte wanden. Dat zijn de leuke aspecten van dit soort projecten. We hebben direct besloten het oude element te herstellen en de ingang van de toiletgroep te verplaatsen. Fooddock heeft er een bar in gevestigd.'

Toekomstbestendig

Ondanks dat Fooddock de huurder van het pand is, is horeca niet het uitgangspunt van het ontwerp van Wenink Holtkamp geweest. 'Foodcourts zijn nu dé trend en het is geweldig om te zien hoe een wijk weer tot leven komt, maar over tien jaar kan de beleving heel anders zijn. Wat we wilden bereiken, is om met minimale middelen een maximaal

rendement te halen zodat de silo toekomstbestendig is. Een duidelijke plattegrond is daar de basis van. Daarom zijn de toiletgroepen op twee plaatsen aan de buitenzijden gesitueerd; één in het kantoordeel en één groep aan de oostzijde, waar vroeger de paardenstal was. Onder de graansilo's en de plaats waar voorheen de zoutopslag was, zijn de eetgelegenheden gevestigd; in het voormalige pakhuis is een zaal en aan de voorzijde – aan de wegkant – is kantoorruimte gerealiseerd. Door de basis eenvoudig te houden, is het mogelijk om het pand ook een andere invulling te geven.'

Lichtinval

Een ander aspect waar de architecten veel aandacht aan besteedden was de lichtinval. Holtkamp: 'Het was er donker en daarnaast waren deuren – die oorspronkelijk aan de waterkant zaten – dichtgemaakt met borstweringen. Er moest weer licht tot het pand toetreden, daarom zijn aan de zuidkant (de waterkant) de deuropeningen vergroot en kwamen er extra entrees aan de noordzijde. Bovendien versterken de openingen het rijzende karakter van de silo.' Aan de oostzijde werden drie stalen puien geplaatst. 'Zowel vanaf de verhoogde vloer onder de graansilo als bij binnenkomst van het gebouw ziet en voelt de bezoeker de omgeving doordat het industriegebied – dat zich uitstrekt langs de Deventer binnenhavens – onderdeel is van de interieurbeleving. We kozen voor staal omdat dit het oorspronkelijke karakter van het gebouw extra onderstreept en zowel Boei als wij het eens waren dat een robuuste gevel in dit geval meerwaarde heeft.'

